

Vymáhání nároku obce na náhradu škody v praxi

Mgr. Petra Bielinová, advokát

Konference o právu a zákonných povinnostech samospráv, Praha

6. 2. 2014

Kdy vzniká obci škoda?

- **nezákonné rozhodnutí / nesprávný úřední postup (úředník)**
zákon č.82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu při výkonu veř. moci
- **zaplacení uložené sankce / odvodu**
pokuta ÚOHS, pokuta ÚOOÚ, porušení rozpočtové kázně, náhrada nákladů řízení protistraně
- **ze závazkových vztahů obce**
nevýhodná smlouva **36/2 HMP** / **38/1 ZO**, neuplatnění smluvených sankcí, prodej majetku obce za cenu nikoli obvyklou
- **nevymáhání výše jmenovaných škod (promlčení nároku)**
do r. 2013: OZ obj. 3/10 (úmysl, korupce) subj. 2/3 (korupce), OBCH 4r
od r. 2014: NOZ obj. 10/15 (úmysl, korupce) subj. 3 + právo sjednat odlišnou promlčecí lhůtu (v rozmezí 1-15 let)

Nezákonné rozhodnutí - skládka

Uherský Brod – skládka Prakšice

- r. **2000** město získalo dotaci na rekultivaci skládky
- r. **2000** - stavební povolení pro stavbu „Sanace a rekultivace skládky odpadů Prakšice“, vlastníci pozemků nebyli zahrnuti do řízení (zrušeno)
- r. **2006** - dodatečném povolení stavby v rámci řízení o odstranění stavby, přestože stavebník (město Uherský Brod) nedoložil souhlas vlastníka pozemku se stavbou skládky (zrušeno 2008)
- r. **2012** - **NSS, 1 As 89/2010 – významné riziko podjatosti**

Nedodržení podmínek dotace Prahy

Městská část Praha 10

r. 2009 projekt Úřad přátelský podnikatelům (operační program Praha – Konkurenceschopnost – OPPK)

MČ uzavřela dodatek ke smlouvě o dílo se stávajícím dodavatelem bez provedení zadávacího řízení

r. 2010 Praha – platební výměr 848.582,- Kč

r. 2012 MČ přistoupila k částečnému vymáhání škody zaměstnanec č. 1 – 175 tisíc, zaměstnanec č. 2 – 75 tisíc, dodavatel projektové dokumentace 100 tisíc

Druhy odpovědnosti

- **politická**

NS 25 Cdo 1319/2004: *Starosta nepožívá nějaké imunity, která by ho zbavovala odpovědnosti za škodu jím způsobenou, nýbrž jako každá jiná fyzická osoba nese odpovědnost za své jednání či opomenutí, v jehož důsledku vznikla jinému majetková újma.*

Škoda za neplatně zrušený pracovní poměr, 135 tisíc Kč, Rakovník

- **trestní**

§ 220, 221 TZ - porušování povinností při správě cizího majetku (úmysl, nedbalost)

§ 329 TZ - zneužití pravomoci úřední osoby – úmysl

subsidiarita trestního stíhání (pravomocně zproštěn viny po X letech řízení neznamena, že nezavinil škodu – nárok ale může být promlčen)

- **majetková - viz níže - možnost pojištění**

Trestní odpovědnost

- **Hladké Životice – zastupitelé** (odsouzení na 3R podmíněně, 01/2014)
prodej pozemku obce starostovi a jeho dcerám za cenu 5 Kč/m², resp. 50 Kč/m², cena dle znalců 250 Kč/m², škoda 12 milionů Kč
- **Frýdek Místek – radní** (obvinění 08/2013)
škoda 7 mil Kč – veřejné zakázky
- **Jaroměř – starosta a zastupitelé** (obvinění 10/2013)
škoda 1,7 mil Kč – prodej jinému zájemci, než tomu, který nabídl nejvyšší nabídku (prodej nemovitosti – restaurace)
- **Liberec – primátor a zastupitelé** (obžalování)
škoda 3,5 mil. Kč – prodej pozemků, ačkoli při jednání zastupitelsva byla zpochybněna jejich cena (OS Liberec původně zprostil obžaloby, NS zrušil)
- **Hajany – starosta a zastupitelé** (obvinění)
prodej pozemků, o nichž byl veden restituční spor (NS SPZ)

Majetková odpovědnost

Před účinností NOZ

VOLENÍ PŘEDSTAVITELÉ:

§ 420 OZ plná výše náhrady, soud může ale nemusí snížit, (moderace zachována i dle NOZ) škůdce musí prokazovat, že škodu nezavinil (nedbalost presumována)

ÚŘEDNÍCI:

§ 250 ZP omezená výše náhrady (výjimka: úmysl), územní celek musí prokazovat také zavinění (i nedbalost)

NAJATÍ MANDATÁŘI:

OBCHZ, bez zavinění, plná výše náhrady bez moderace soudem (dle NOZ lze moderae soudem)

Po účinnosti NOZ

PORUŠENÍ ZÁKONA / SMLOUVY / ZVLÁŠTNOSTI:

- **smluvní pov.** i bez zavinění (OBCH)
- **zákonná povinnost** zavinění z nedbalosti presumováno

+ **škoda způsobená informací /radou**
(statik, lékař, advokát?)

ROZSAH NÁHRADY:

- **volení představitelé /najatí mandatáři** - vše
- **úředníci** § 250 ZP omezená výše náhrady (výjimka: úmysl) tj.beze změny

NOVINKY:

- lze smluvit vzdání se práva (omezeně),
- promlčecí lhůty O 10/15 (úmysl, korupce), S 3,
- lze sjednat odlišnou promlčecí lhůtu (1-15R)

Vznikla nám škoda. Co teď?

---

povinnost uplatňovat právo na náhradu škody

§ 35/3 HMP Praha / MČ § 38/6 ZO

zastupitelstvo má právo vzdát se práva (na náhradu škody)

Praha nad 5 milionů, MČ nad 100 tis., do těchto limitů vyhrazeno radě

§ 59/3 m) + 89/2 g) HMP, obce vždy zastupitelstvo § 85 f) ZO

Např. nedobytná pohledávka – výjimečně a odůvodněně

správný postup obce

1. identifikace škodné události
2. stanovení výše škody (pouze výjimečně posudek)
3. určení škůdce (škodní komise)
4. včasné zahájení procesu vymáhání náhrady vzniklé škody (výzva, žaloba)

aktivní legitimace k podání žaloby

Vymáhání škody samosprávy (2009)

Průzkum Oživení r. 2009 (pokuty ÚOHS 2005-7)

Vnímají pokutu ÚOHS jako škodu? 76% ano

Řešili způsobenou škodu? 58% nějak řešilo

Zjistili, kdo je odpovědný? 34% zjistilo škůdce

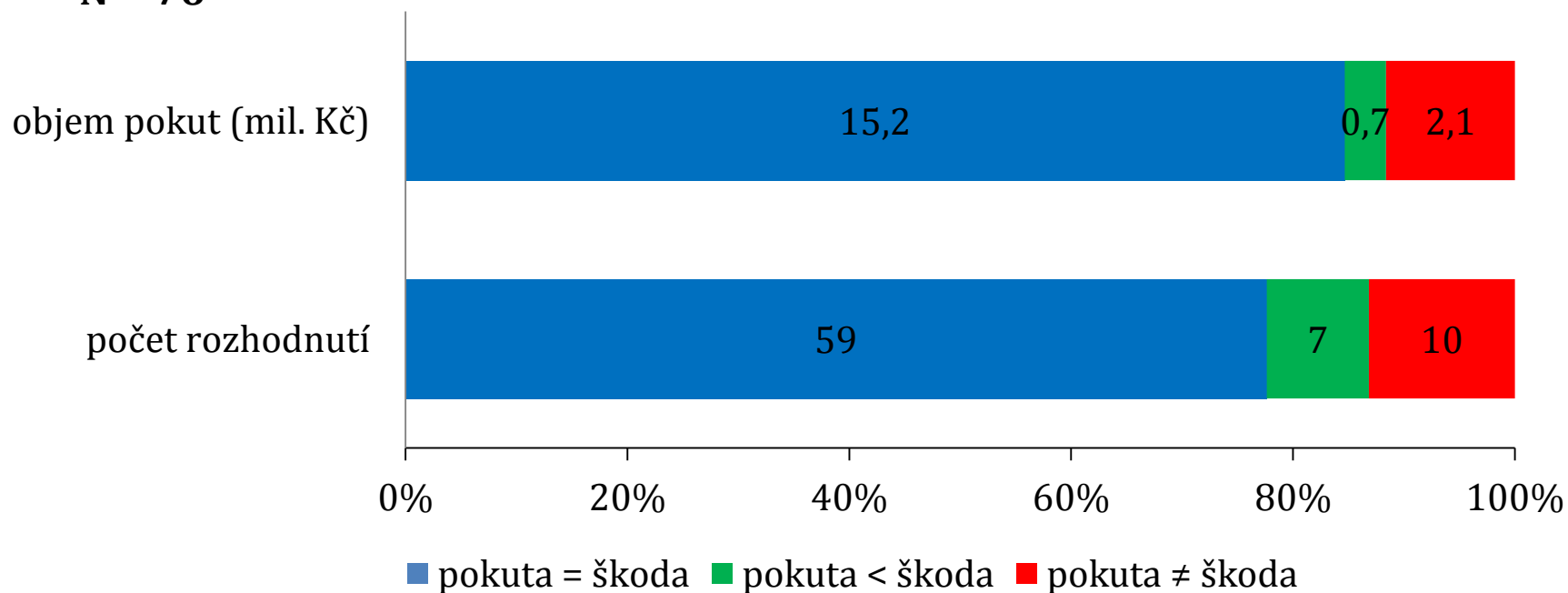
Byla škoda vymáhána? 10%

Jak často byla škoda obci uhrazena? 8,5%

6 případů ze 71 (z toho 4 mandatáři – vně obce)

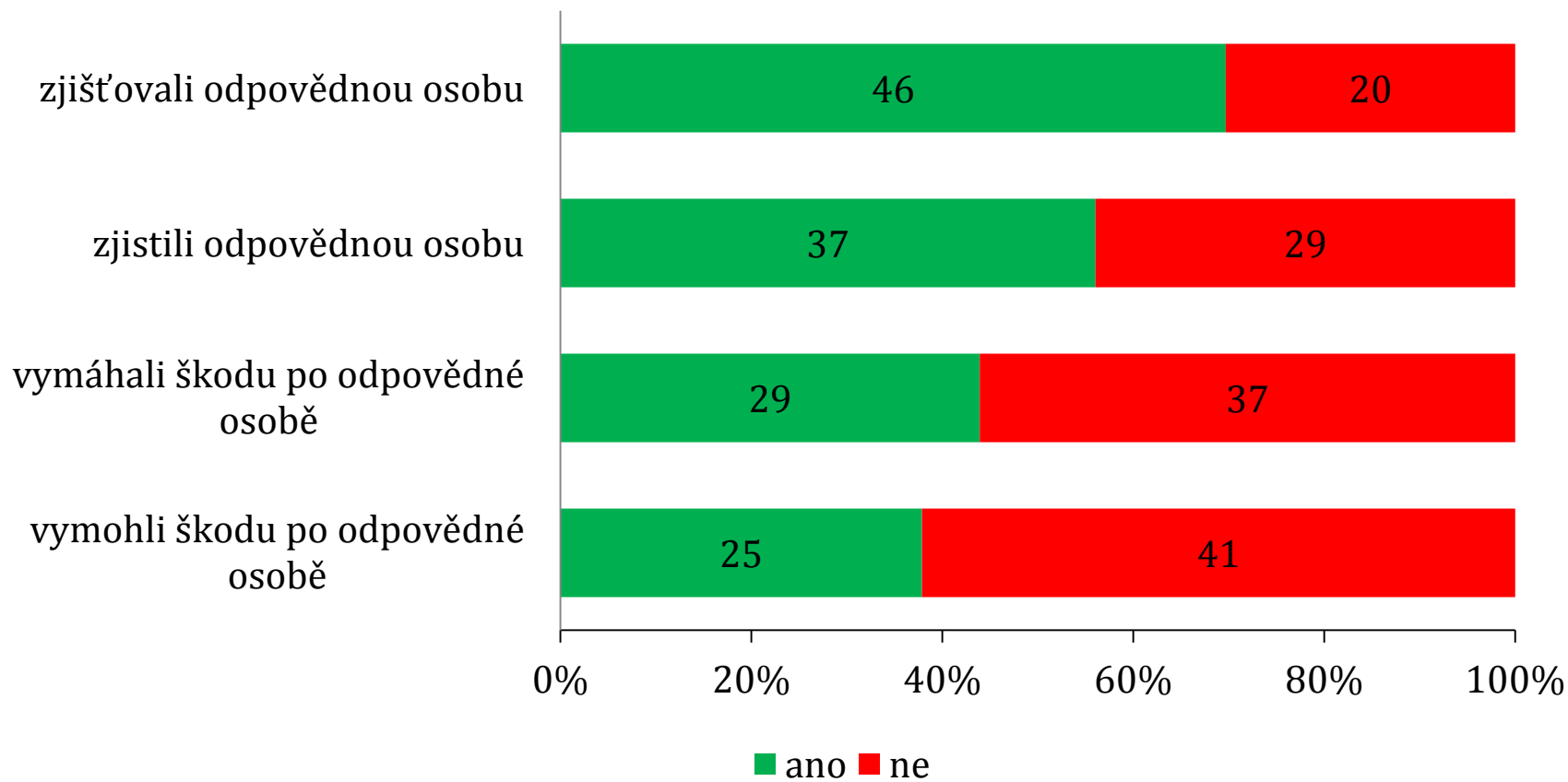
Vnímání pokuty jako škody (2013)

N = 76

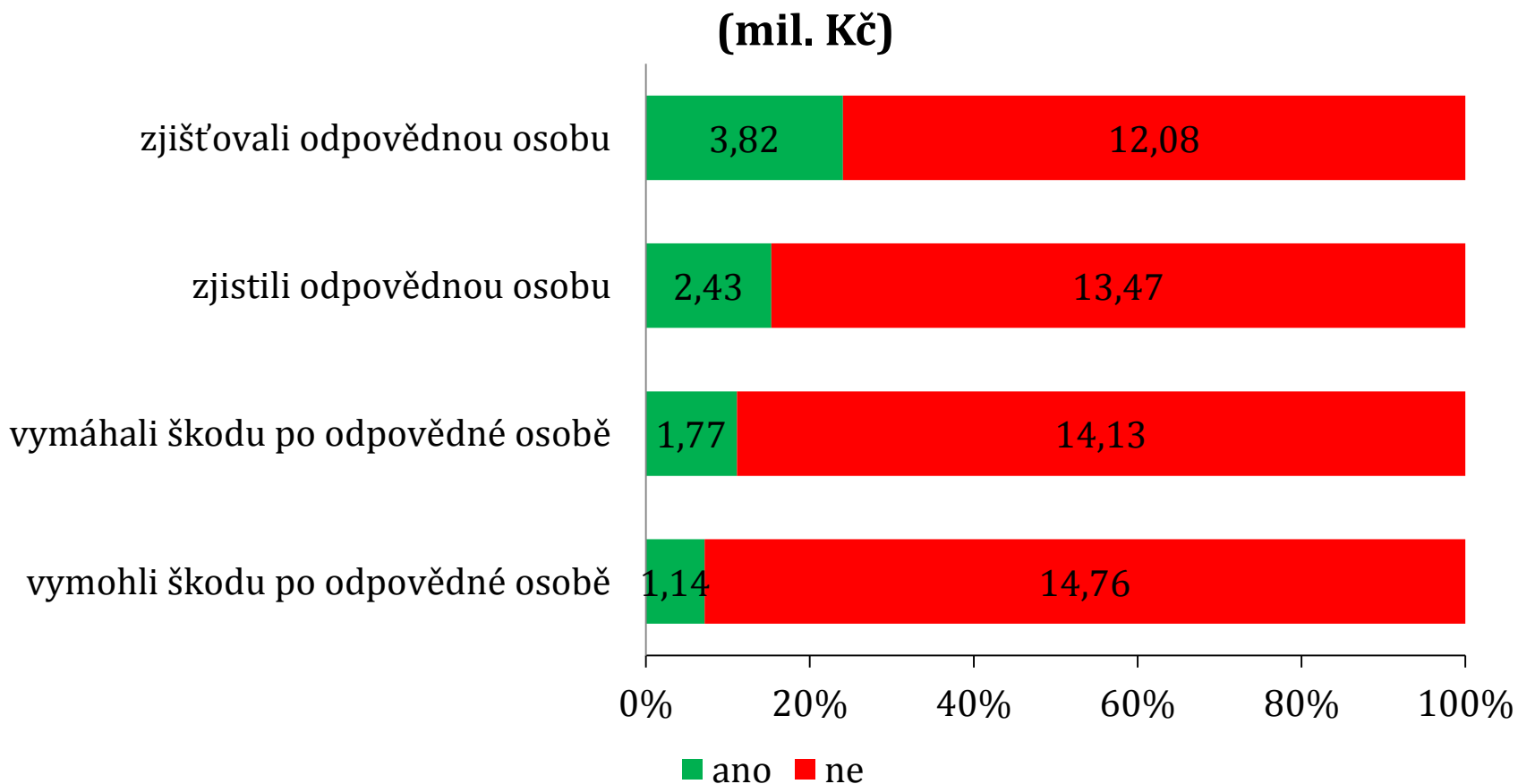

Vymáhání škody, počet pokut (2013)

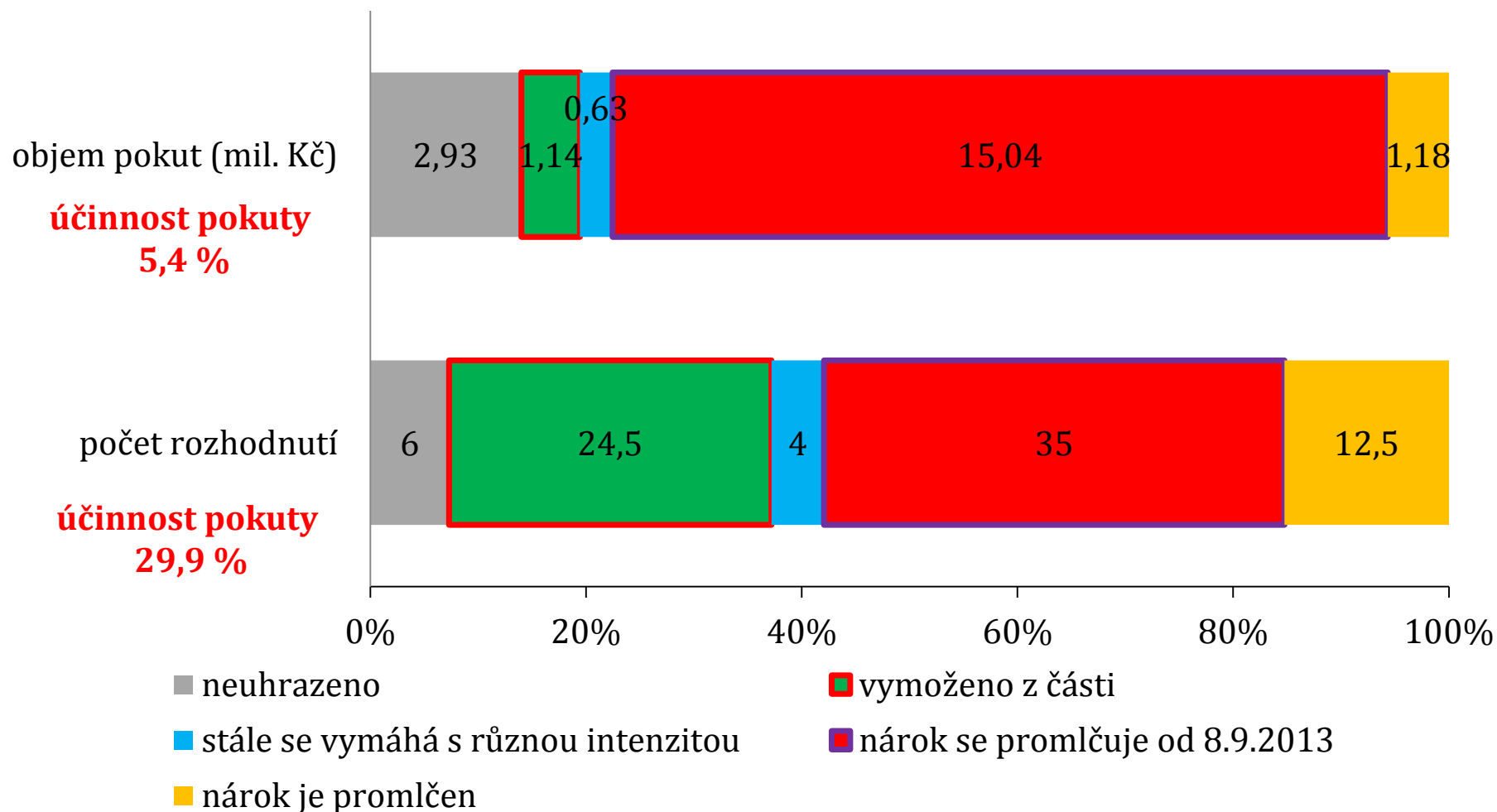
N = 66

Vymáhání škody, objem pokut (2013)

Nárok zadavatele a promlčení (2013)

Příklady pochybení zadavatelů VZ

- Zadání VZ v JŘBU, aniž byly splněny zákonné podmínky pro JŘBU
- Uzavření smlouvy bez jakéhokoli výběrového řízení (nejedná se o VZMR)
- Vyloučení uchazeče, který splnil kvalifikaci či naopak nevyloučení uchazeče, který kvalifikaci nesplnil
- Stanovení diskriminačních kvalifikačních kritérií vzhledem k předmětu VZ (například požadavek certifikátu, který není pro provedení VZ potřeba, reference v rozsahu, které neodpovídají zadávaní VZ)
- Zrušení soutěže bez důvodu
- V ZD nebyly stanoveny kritéria pro hodnocení nabídky, popřípadě nabídky byly hodnoceny jinak než dle stanovených kritérií
- Účelové dělení VZ (obcházení limitů pro soutěžení VZ)
- Nevyřízení námitek uchazeče ve lhůtě

EMO Argumenty zadavatelů (2013)

Praha 7: škoda nebyla vyčíslena a proto nebyla uplatněna a proto ji škůdce neuhradil

Ústí nad Labem: nesouhlasí s rozhodnutím a proto nezjišťovali, kdo za škodu odpovídá. Na toto prý mají stanovisko AK (nemají). Proti rozhodnutí UOHS se žalobou nebrání.

Františkovy Lázně: pokutu uhradili a soudí se s UOHS. Škodu však po nikom nevymáhají a v mezidobí se nárok na náhradu škody promlčí.

Správa a údržba silnic Jihomoravského kraje, příspěvková organizace kraje: škodu nevymáhali s odůvodněním, že stejní zaměstnanci již jednou tuto chybu udělali a tehdy škodu uhradili. Nyní zaměstnanci nechtěli za stejnou chybu u jiné zakázky znovu platit náhradu škody a „vznesli námitku promlčení“

Fakultní nemocnice Olomouc: škoda nevznikla, naopak novým výběrovým řízením (po té, co první ÚOHS zrušil) došlo k úsporám

Výzvy k vymáhání škody (01/2014)

Nároky se postupně promlčují 09/2013 – 04/2015 (většina v roce 2014)

Dílčí výsledky po výzvě k vymáhání nároku na náhradu škody:

- **škůdce zaplatil (1):** nemocnice Havířov (40)
- **podali žalobu (3):** Liberec (130) – vymáhají pouze po Korytářovi 90, Ministerstvo životního prostředí (90), Ostrava Jih (300): zažalovali dva zaměstnance
- **podali trestní oznámení na neznámého pachatele (1):** Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra (500)
- **jednají o zaplacení (1):** údajně je škůdce mimo úřad a tedy promlčecí doba dle obchodního zákoníku – Klecany (30)
- **zřejmě promlčeno po výzvě (5):** SZIF (600), Františkovy lázně (700), P7 (30), Ústí nad Labem (70), NBU (70), další termíny se blíží.

Počet pokut: 5 : 6 (11 pokut z 35 celkem)

Objem pokut: 1.090.000 Kč : 1.470.000 Kč (2,56 mil. z 15,04 mil.)

Vymáhání nároku obce na náhradu škody v praxi

Oživení Vám nabízí školení na míru:

prevence korupce při zadávání veřejných zakázek,
radniční periodika po novele tiskového zákona,
hospodaření s majetkem, náhrada škody, střet zájmů

<http://www.bezkorupce.cz/>

Mgr. Petra Bielinová, advokát

petra.bielinova@gmail.com

mob. 605 54 34 19